

Asia: VN/6548/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaisten yritystojen seurannasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

STTK kiittää mahdollisuudesta lausua asiaan.

HE koskee ulkomaalaisten yritystojen seurannasta annetun lain muuttamista siten, että sitä tarkennetaan ja lakiin kirjataan myös säännös lain kiertämisestä ja salassa pidettävän tiedon luovuttamisesta viranomaiselle.

Perusteet:

On oleellista, että huoltovarmuuden ja kansallisen turvallisuuden kannalta tärkeiden puolustus- ja turvallisuusalan yritysten kauppvoja voidaan rajoittaa. Samalla kohdataan ongelma miten määritellään riittävän oleellinen vaikutus kansalliseen turvallisuuteen. Tyhjentävää listaa tai täysin kattavaa määritelmää ei tietenkään ole mahdollista antaa.

Lisähaasteen tuo monen puolustustarvikkeen kaksikäyttö ts. saman tuotteen käyttö sekä siviili- että puolustustarkoituksiin. On mielekästä tarkastella myös keskeisimpiä mainitunlaisia tuotteita kansallisen turvallisuuden kannalta oleellisina, ja siten lain piiriin kuuluvana.

Lain määrittelyissä otetaan huomioon myös kyberturvallisuus. Tätä voidaan pitää oikeana ratkaisuna. Erilaiset ohjelmisto- ja sovelluskehitysyrietykset voivat olla kansallisen huoltovarmuuden tai turvallisuuden kannalta niin oleellisia, että niiden omistusta on perusteltua seurata.

Lain tulee olla riittävän selkeä, jotta yrityskauppaa harkitseva ulkomaalainen taho voi riittävällä varmuudella olettaa tietävänsä, onko suunnitellun yritystojen kohteena oleva suomalainen yritys sellainen, johon kohdistuva yritysosto kuuluu lain piiriin. Käytännössä haaste onkin lain määrittelyjen riittävästä selkeydestä verrattuna riittävään väljyyteen, jotta monenlaiset tilanteet voidaan ottaa riittävästi huomioon. Lain soveltaminen jättää viranomaiselle merkittävästi soveltamisvaltaa, mutta tämä on STTK:n silmissä ymmärrettävää, ottaen huomioon ettei tyhjentävää listaa turvallisuuden

kannalta riittävän oleellisista firmoista, tai kyseisten yritysten tarkkaa kuvausta ole mahdollista antaa.

Kansainvälinen vertailu:

Vertailumaista Ruotsilla ja Tanskalla ei ole toistaiseksi HE:hen suoraan rinnastettavaa lainsäädäntöä. Norjalla, Saksalla ja Yhdysvalloilla sen sijaan on. Vertailumaiden käytännöt myös eroavat toisistaan myös niiden maidan osalta, joissa vastaavan tyyppinen lainsäädäntö on olemassa. Havainto on, että missään vertailumassa ei olla ainakaan luopumassa aiheeseen liittyvästä sääntelystä, eikä väljentämässä sitä.

Lakia sovelletaan nykymuodossa suhteellisen harvoin, mutta tarve on selvästi olemassa. Suomessa toteutuvista ulkomaalaisista yritysostoista noin 5 % on lain mukaisen seurannan kohteena ja työ- ja elinkeinoministeriön vahvistusprosessissa. Työ- ja elinkeinoministeriö on antanut tähän mennessä yhteensä 65 yritysostojen vahvistuspäätöstä. Seurannassa olleiden yrityskauppojen määrä on lisäksi ollut nousussa 2018 ja 2019.

Määrittely:

Ulkomaalaisena yritysostona pidetään lain mukaan yritysostoa, jossa ulkomainen omistaja hankkii vähintään 10 % tai muun vastaavan tosiasiallisen vaikutusvallan suomalaisesta kohdeyhtiöstä

Ei ole yksiselitteistä, kuinka suuri omistusosuus tuo ulkomaalaiselle ostajalle oleellista vaikutusvaltaa yhtiössä. Kansainvälisesti vertaillen 10% ei ole kovin korkea luku. Toisaalta rajan ylittyminen ei johda välttämättä siihen, että TEM kieltäisi yrityskaupan.

STTK pitää perusteltuna lain tarkentamista ja uudistamista HE:ssä määritellyllä tavalla.

Antti Koskela

ekonomisti

STTK ry

Koskela Antti
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry